

Gezond leven in de groene stad

Onderzoeksprogramma Team Praktijkgericht Onderzoek Almere

AERES
HOGESCHOOL
ALMERE

Colofon

Uitgave:

Aeres Hogeschool Almere. Aeres Hogeschool Almere is een hogeschoolfaculteit van de Aeres Hogeschool, onderdeel van de Aeres Groep.

Tel. 088 020 6300, www.aereshogeschool.nl/almere

Auteur:

Dr. Ir. E.D. Ekkel

Lector Groene en vitale stad – Teamleider Team Praktijkgericht Onderzoek Almere

Eerste druk, januari 2019 – Oplage, 150 stuks

© Aeres Hogeschool Almere

Gebruik van de inhoud is toegestaan, mits duidelijke bronvermelding.

Voorwoord

Aeres Hogeschool Almere heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een hogeschool met een eigen, uniek profiel en verwerft daarmee een steeds duidelijker eigen positie. Deze positie kreeg extra gestalte door het vestigen van een eigen Team Praktijkgericht Onderzoek (TPO) in Almere. Voor u ligt het onderzoeksprogramma van dit jonge TPO Almere. Het schetst wie TPO Almere vormen en welke projecten het team momenteel al uitvoert. Onderzoekers, promovendi, docenten en studenten houden zich bezig met praktijkonderzoek op het gebied van de Groene & Vitale Stad en Voedsel & Gezond Leven en laten resultaten zien om trots op te zijn.

Dit onderzoeksprogramma schetst daarnaast de ambities voor de verdere ontwikkeling van het TPO Almere. Ontwikkelingen in de stad en de regio vormen in dat kader een vruchtbare voedingsbodem. Zo biedt de ontwikkeling van de Flevo Campus als kennisknooppunt op het gebied van “Feeding the City” bijzondere onderzoeksmogelijkheden aan TPO Almere en levert de Floriade een breed scala aan relevante onderzoeksvragen op het gebied van de groene leefomgeving. Deze kansen zullen benut worden.

Het TPO Almere staat niet op zichzelf binnen Aeres Hogeschool Almere, maar verbindt zich met het onderwijs, via het begeleiden van studenten en door betrokkenheid bij ontwikkeling en uitvoering van onderdelen van onderwijsprogramma’s. Op deze wijze, met inzet van ervaren en gemotiveerde collega’s, verwerft TPO Almere zich een belangrijke plek binnen onze organisatie en daarbuiten. Aeres Hogeschool Almere maakt naam, mede dankzij datgene wat TPO Almere tot stand brengt.

Mijn wens en verwachting is, dat TPO Almere zich in de komende jaren verder versterkt, met enkele nieuwe lectoraten en met uitdagende onderzoeksthema’s. Zo kan TPO Almere haar wetenschappelijke relevantie laten zien, bijdragen aan belangrijke maatschappelijke vraagstukken en een belangrijke rol spelen in bijzondere projecten en samenwerkingsverbanden. Ik wens het TPO Almere veel succes bij het uitwerken van de ambities die in het onderzoeksprogramma zijn beschreven.

Drs. Wil Bekkering

Directeur Aeres Hogeschool Almere

1. Inleiding	2. Onderzoekscontext	3. Missie, visie en onze opgaven
4	6	10
4. Ons team en de activiteiten	5. Onze partners	6. Onze stip op de horizon
12	15	18

1. Inleiding

Sinds de introductie van het praktijkgericht onderzoek op de Nederlandse hogescholen in 2001, heeft de onderzoeksfunctie van hogescholen een structurele en onmiskenbare positie verworven, zowel binnen de instellingen als in relatie tot de samenleving. Momenteel zijn er ruim 600 lectoren (Vereniginghogescholen.nl) die samen met studenten, docenten, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven onderzoek uitvoeren, kennis ontwikkelen en innovaties realiseren. Meer en meer wordt de relevantie van de hogescholen in de hele kennisketen en hun bijdrage aan de maximalisatie van impact erkend. Tegelijkertijd benadrukt de overheid (Wetenschapsvisie 2025) dat kennis nog meer gedeeld moet worden en dat er nog meer kruisbestuiving moet plaatsvinden tussen de verschillende disciplines en tussen fundamenteel, praktijkgericht en toegepast onderzoek. Ook liggen er steeds weer nieuwe kansen in de samenwerking met bedrijven, bijvoorbeeld via het bijdragen aan hun innovaties en productontwikkeling.

Vanaf 2005 heeft Aeres Hogeschool Dronten het praktijkgericht onderzoek een plek gegeven en werden de eerste lectoren aangesteld. Dit is uiteindelijk uitgegroeid tot een onderzoeksteam met meer dan 10 lectoren en ruim 20 onderzoekers (waaronder 5 promovendi) en bij het onderzoek betrokken docenten. In 2009 startte Aeres Hogeschool met een nieuwe faculteit in Almere en vlak daarna werd de eerste lector benoemd. Het onderzoek op deze locatie maakte echter tot september 2016 nog deel uit van het Team Praktijkgericht Onderzoek (TPO) Dronten. Vanaf september 2016 is het onderzoeksteam in Almere verzelfstandigd in het TPO Almere.

Het onderzoek van TPO (Dronten én Almere) werd in 2015 voorwaardelijk geaccrediteerd met als advies om in 2017 volgens de nieuwe BKO opnieuw een accreditatie aan te vragen. Er is toen voor gekozen het praktijkgericht onderzoek op de locatie Almere nog onder die her-accreditatie te laten vallen; gezamenlijk is het onderzoeksprogramma Duurzaam Ondernemen opgesteld. De succesvolle accreditatie in 2017, met als beoordeling 'GOED', biedt een goede basis voor het onderzoek in de komende jaren op beide locaties.

Het kiezen van een focus brengt met zich mee dat bepaalde vraagstukken wel, en andere vraagstukken niet door TPO worden opgepakt. Om duidelijkheid te geven welke vraagstukken worden opgepakt, worden in hoofdstuk 3 de missie en visie van TPO, de onderzoeksrichting en de opgaven benoemd. In hoofdstuk 4 worden de huidige lectoraten beschreven, de huidige en toekomstige activiteiten en de kansen die we zien voor nieuwe onderzoekslijnen. Hoofdstuk 5 beschrijft belangrijke partners voor TPO Almere. In hoofdstuk 6 tenslotte kijken we vooruit naar hoe we onszelf zien in 2022.

Tegelijkertijd werd de wens groter om het onderzoek op de locatie Almere inhoudelijk opnieuw en los van Aeres Hogeschool Dronten, te formuleren. Dit mede in het licht van het instellingsplan van Aeres Hogeschool Perspectief 2020, het Almeerse zwaartepunt Groene en vitale leefomgeving (tot 2018, nu Food, Nature & Urban Green) en de ontwikkeling van de Flevo Campus Almere. De Flevo Campus, met Aeres Hogeschool als een van de kernpartners, moet naam maken met hoogwaardig praktijkgericht onderzoek in de regio. De genoemde ontwikkelingen maakten een eigen TPO voor Aeres Hogeschool Almere logisch. Dit TPO heeft als leidraad het onderzoeksprogramma 2019 – 2022, verder uitgewerkt in dit document.

De inhoud en richting van het onderzoek worden ingegeven door externe, veelal regionale ontwikkelingen. Zo is geborgd dat het onderzoek bijdraagt aan vraagstukken die de regio bezighoudt. Daarnaast zijn ook maatschappelijke trends en wereldvraagstukken richtinggevend voor de focus van het onderzoek dat TPO Almere uitvoert. In hoofdstuk 2 wordt dit nader uitgewerkt.

2. Onderzoekscontext

Het beschrijven van externe ontwikkelingen die leidend zijn voor een onderzoeksprogramma is een steeds grotere opgave. Immers, ontwikkelingen volgen elkaar in een steeds hoger tempo op; wat nu hoge prioriteit heeft, kan over twee jaar achterhaald zijn. Wie kan echt voorzien welk onderzoek in 2021 relevant is? Dit neemt niet weg dat er een aantal mondiale trends zijn die in het komende decennium blijvend een rol spelen.

Dit zijn trends als:

- de accelererende technologische ontwikkelingen;
- het toenemende belang van – en kunnen werken in – dynamische netwerken;
- de druk op de gezondheid van de mens;
- het voedsel-/verdelingsvraagstuk;
- het klimaatvraagstuk;
- duurzaamheid o.a. in relatie tot natuurlijke bronnen;
- de verstedelijking;
- en de beschikbaarheid van water.

Trends als deze bepalen de context van vrijwel al het onderzoek op korte en middellange termijn en geven daaraan ook richting. Ze sturen de noodzakelijke transitie; de energietransitie is het gevolg van de verwachte beperking van beschikbaarheid van fossiele grondstoffen. Hetzelfde geldt voor de transitie naar een circulaire economie. Het voedselsysteem is in transitie als gevolg van o.a. de problematiek van overgewicht en obesitas. Deze maatschappelijke opgaven komen ook terug in voor het onderzoek belangrijke programma's en trajecten, zoals de Nationale WetenschapsAgenda, het Topsectoren beleid en Horizon2020 van de Europese Unie.

In het voorjaar van 2017 hebben de groene hogescholen InHolland, Van Hall Larenstein, HAS en Aeres Hogeschool (Dronten en Almere) in een werksessie hun gezamenlijke onderzoeksagenda opgesteld. Met lectoren, onderzoekers, docenten, directies en overige stafleden, zijn mede op basis van de hiervoor geschetste trends en ontwikkelingen, de volgende thema's benoemd:

1. Veerkracht van natuurlijke bronnen
2. Digitalisering & Hightech
3. Vitaliteit Stad & Land
4. (Gezond) voedsel met meerwaarde
5. Nieuwe Business modellen
6. Samenwerken en governance
7. (Re)design Agri-food productie systemen

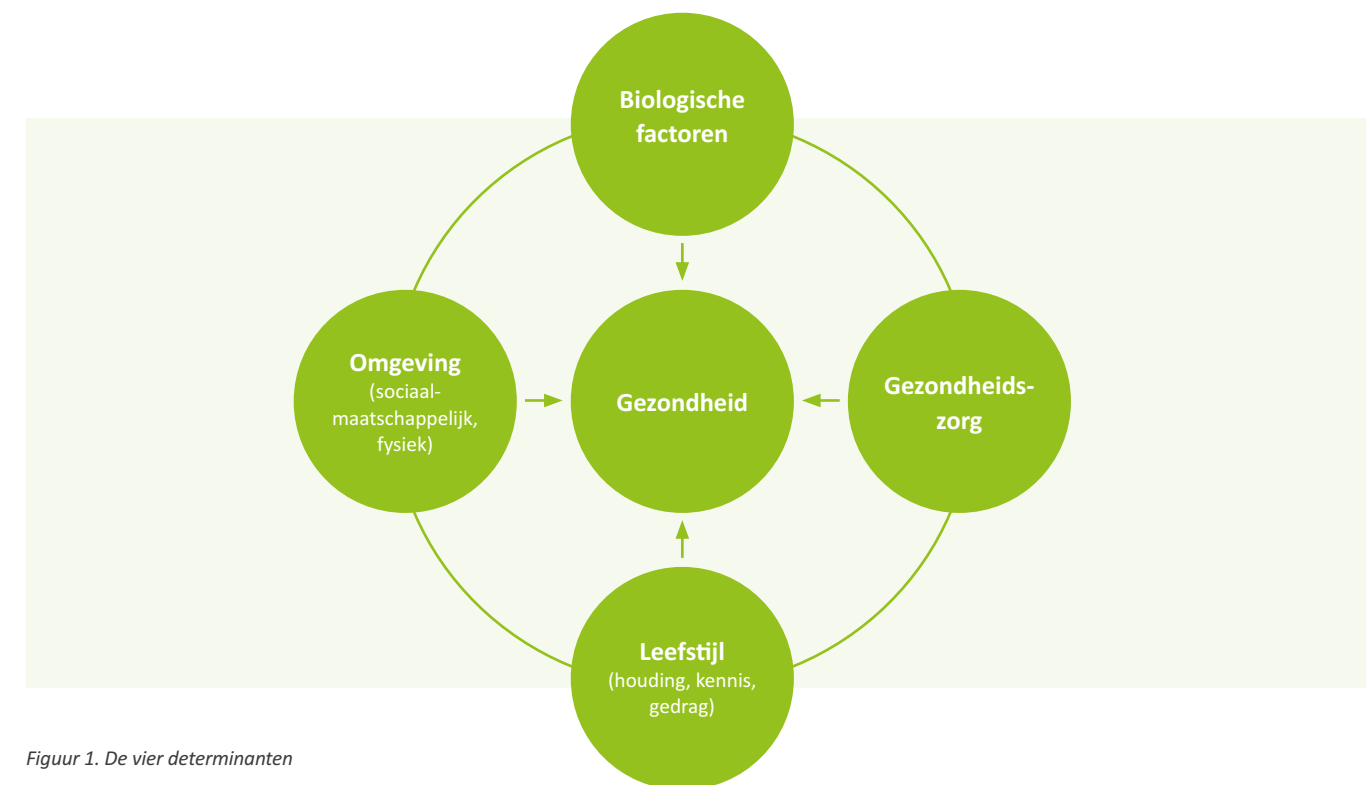
Deze thema's zijn bepalend voor de richting van het onderzoek binnen het groene onderwijs en input voor de discussies over de toekomst van de Centers of Expertise voor het groene hbo.

Aeres Hogeschool Almere profileert zich als hogeschool op het gebied van Food, Nature & Urban Green. Daarbij staat

de stedelijke omgeving centraal. Steden in een samenleving als de onze zijn van grote waarde en belangrijke dragers van een vitale, circulaire en concurrerende economie. Maar, steden moeten ook de omgeving bieden waarin gezondheid en welzijn duurzame uitgangswaarden zijn. Een gezonde omgeving draagt bij aan een aantrekkelijk woon-, leef-, en vestigingsklimaat. Eén van de uitdagingen is om de trend van afnemende gezondheid van burgers te keren en de stad zodanig in te richten dat gezonde leef- en voedingspatronen vanzelfsprekend zijn. Die uitdaging moeten we zien te realiseren in steden die volop in ontwikkeling zijn wat

de groei betreft. In Nederland woont ¾ van bevolking in stedelijke regio's (PBL). Niet alleen groeien steden door natuurlijke aanwas, maar vooral ook hebben stedelijke regio's een enorme aanzuigende werking voor jongeren. Tussen 2006 en 2010 bijvoorbeeld trokken 20.000 mensen van Noord-, Oost- en Zuid-Nederland naar het westen.

Onze gezondheid wordt door meerdere factoren bepaald. Naast biologische factoren (leeftijd, geslacht, genen) zijn dat de omgeving, de gezondheidszorg en onze leefstijl (Figuur 1).

Figuur 1. De vier determinanten van gezondheid (Lalonde, 1974).

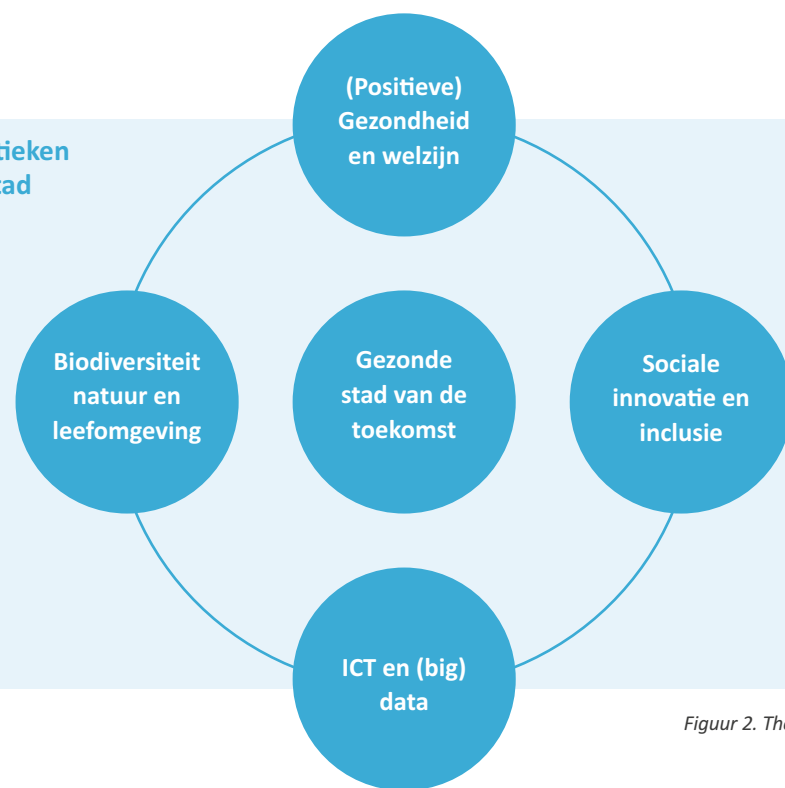
We hebben als gevolg van enorme medische en technologische ontwikkelingen veel bereikt in de gezondheidszorg. Tegenwoordig wordt echter ook steeds meer het belang benadrukt om ervoor te zorgen dat mensen gezond zijn en blijven. Leefstijl en omgevingsfactoren zijn daarbij cruciaal en sterk met elkaar verbonden. In de interactie tussen beide ligt een belangrijke basis voor oplossingsrichtingen ter verbetering van de gezondheid. De omgeving kan immers in sterke mate bepalend zijn voor het al dan niet realiseren van een gezonde leefstijl. Urbaan groen bijvoorbeeld, zoals parken en stadsnatuur, zet aan tot

bewegen, stimuleert ontmoeting en sociaal contact, heeft positieve effecten op de luchtkwaliteit en klimaatadaptatie en vermindert stress bij mensen. En onze sociaal-culturele omgeving of de beschikbaarheid van goedkope fast-food om de hoek, kunnen doorslaggevend zijn bij onze voedselkeuze.

Wanneer we de aan het begin van dit hoofdstuk geschetste trends en thema's van het groene hbo toespitsen op de vraag wat een gezonde stedelijk omgeving is, zijn de volgende thema's relevant voor het onderzoeksprogramma van TPO Almere (Figuur 2).

Transitiekarakteristieken van een gezonde stad

Figuur 2. Thema's van het onderzoeksprogramma.

- (Positieve) gezondheid en welzijn. De definitie van het begrip gezondheid is aan herziening toe, het kantelt van een vrij statische, WHO definitie naar een meer dynamisch begrip. Machtelt Huber definieerde haar nieuwe definitie van positieve gezondheid als volgt: "Het vermogen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven". Ook raakt men er steeds meer van overtuigd dat een gezond eetpatroon een duurzaam eetpatroon is, gezondheid en duurzaamheid liggen in elkaars verlengde. Op allerlei terreinen, bijvoorbeeld in het kader van de nieuwe Omgevingswet, worden initiatieven genomen om deze veranderende interpretatie van het begrip gezondheid handen en voeten te geven in de praktijk. Ook de verschuiving van curatieve naar meer preventieve gezondheid is een ontwikkeling die relevant is voor vraagstukken die de stedelijke leefomgeving betreffen.
- Sociale innovatie en inclusie. De stedelijke samenleving verandert en wordt meer divers en multicultureel. Tegelijkertijd zijn mensen steeds minder vaak verbonden met traditionele verbanden als verenigingen, groeit de kloof tussen lage en hoge sociaaleconomische groepen,

maar ontstaat ook nieuwe energie in de vorm van burgerinitiatieven die om een antwoord vragen. Er zijn nieuwe samenwerkingsverbanden nodig tussen burgers, overheden, instellingen en bedrijven om in die beweging maatschappelijke meerwaarde te creëren.

- ICT en (big) data. 'Meten is weten' is een vaak gebezigde uitspraak. Maar steeds vaker is 'meten' niet meer per definitie 'weten'. Op allerlei manieren worden data verzameld, zoals over verkeersmobiliteit, luchtkwaliteit, bewegingspatronen van mensen op een festival of voedselstromen. In de integratie van al die data ligt een grote uitdaging. Welke kennis kunnen we er nog meer uit halen en hoe is die relevant voor toekomstige maatschappelijke opgaven?
- Biodiversiteit, natuur en leefomgeving. Biodiversiteit is belangrijk voor de gezondheid van de mens, maar hoe staat het met de biodiversiteit, hoe functioneren stedelijke ecosystemen en hoe verhouden die zich tot de mens? Natuurorganisaties vragen zich in toenemende mate af hoe de (zeker ook buiten de stad gelegen) natuur in Nederland betekenis heeft voor de stad.

3. Missie, visie en onze opgaven

Missie: *Wij willen de stad en haar inwoners gezonder en duurzamer maken.*

Visie: *Het Team Praktijkonderzoek (TPO) Almere is een essentiële partner voor studenten en professionals in de wereld van voedsel, natuur en stedelijk groen. Wij creëren en implementeren nieuwe kennis door praktijkgericht onderzoek uit te voeren van hoge kwaliteit. We onderhouden professionele relaties met opdrachtgevers, stakeholders en studenten en stellen ons op als betrouwbare, betrokken en onafhankelijke partner.*

Het onderzoek is het 'vehicle' om nieuwe kennis te ontwikkelen en deze te valoriseren in het onderwijs en in de regio. We willen een onmisbare partner zijn in de ontwikkeling en toepassing van nieuwe kennis. Door kennis te valoriseren, creëren we waarde. Kennis draagt bij aan de kwaliteit van het onderwijs in de bestaande bacheloropleidingen, maar zeker ook in de toekomstige masteropleidingen van Aeres Hogeschool Almere, zoals de per 1 september 2020 startende Master Urban Food Systems. En we valoriseren de kennis door deze toepasbaar te maken voor de beroepspraktijk. Tot slot, het onderzoek draagt ook bij aan het professionaliseren van medewerkers en het voorbereiden van de studenten op hun rol als toekomstig beroepsbeoefenaar.

Kernactiviteit van Team Praktijkonderzoek is het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek in programma's en projecten. Voorbeelden van onderzoeksvragen die passen bij de hiervoor geschetste inhoudelijke context en missie zijn:

- Wat is de relatie tussen stedelijke biodiversiteit en de gezondheid van de mens?
- Hoe realiseren we innovatieve businessmodellen voor een duurzaam stedelijk voedselsysteem?
- Hoe beïnvloedt urban planning het maken van gezonde voedselkeuzes?
- Wat is de waarde van stedelijk groen voor (inwoners van) de stad?

Onderzoek kan plaatsvinden door middel van enquêtes, desk-studies of observationeel onderzoek naar het gebruik van de openbare ruimte. Het onderzoek wordt veelal in samenwerkingsprojecten met partners uitgevoerd.

Participatie in onderzoeksproject versterkt het systematisch, probleem-analytisch denkvermogen, relevant voor elke afgestudeerde hbo-er.

TPO Almere streeft naar tevreden partners. Dat zijn vanzelfsprekend de opdrachtgevers van onze onderzoeksprojecten. Maar een student die een zelfstandige, losstaande bedrijfsopdracht en een afstudeerwerkstuk binnen het team uitvoert moet ook met tevredenheid kunnen terugkijken op zijn activiteiten en moet gegroeid zijn in de competenties die hij/zij wilde ontwikkelen. Naar alle partners met wie we samenwerken, op welke manier dan ook, willen we hun verwachtingen waarmaken en een bijdrage leveren aan de opgaven waar zij voor staan.

Met het onderzoek wil TPO Almere een verbindende factor zijn tussen TPO Almere en het onderwijs (docenten en studenten) enerzijds en tussen de hogeschool en de regio anderzijds. Wat dit laatste betreft; Aeres Hogeschool Almere is een jonge hogeschool die pas in 2009 gevestigd is in de stad.

Veel potentiële partners zijn nog onvoldoende bekend met de hogeschool en het onderzoeksteam. Door projecten uit te voeren, kennis te ontwikkelen en tot waarde te brengen en met oplossingen te komen voor vragen waar overheden, bedrijven of instellingen mee worstelen, wordt TPO Almere meer zichtbaar, verbindt zij mensen en organisaties en verbindt zij de hogeschool met de buitenwereld. De mate waarin succesvolle resultaten en producten worden gecommuniceerd naar die buitenwereld moet daartoe in de komende programmaperiode 2019 – 2022 substantieel worden verbeterd.

TPO Almere wil een lerend team zijn. Reflectie op de resultaten, de kwaliteit en de impact op onze missie nemen we structureel op in de teamvergaderingen en de projectteams. Op basis hiervan formuleren we leerpunten en maken afspraken over acties en verantwoordelijken hiervoor. Elk project wordt extern geëvalueerd in overleg met de kwaliteitsmedewerkers van Aeres Hogeschool Almere.

4. Ons team en de activiteiten

TPO Almere heeft anno 2018 twee lectoraten:

- Groene en Vitale Stad (lector E.D. Ekkel, tevens teamleider)
- Voedsel en Gezond Leven (lector S. Wertheim – Heck)

Naast de lectoren telt het team nog 6 (docent)onderzoekers, waaronder 3 promovendi.

Lectoraat Groene en Vitale Stad

In het lectoraat Groene en Vitale Stad staat de vraag centraal hoe de groene stedelijke ruimte bij kan dragen aan de gezondheid en het welzijn van de mens. Kunnen we steden en dorpen zo inrichten dat iedere inwoner, dichtbij, toegang heeft tot een groene plek om te spelen of te recreëren? Of toegang heeft tot natuur om deze dichtbij intens te ervaren? Welke kwaliteiten van de groene

ruimte hebben een positieve uitwerking op ontspannen en bewegen? Hoe is de stedelijke biodiversiteit gerelateerd aan de gezondheid van de mens? Wat is de waarde van buiten de stad gelegen natuur voor de stedeling? In verschillende projecten worden deze vraagstukken met studenten bestudeerd, deels in Almere, maar bijvoorbeeld ook in Den Haag en Zoetermeer. Die steden participeren in een project dat gefinancierd wordt door het Kenniscentrum Natuur en Leefomgeving.

Lectoraat Voedsel en Gezond Leven

Voedsel en gezondheid, je kunt geen krant of tijdschrift open slaan of er wordt iets over gemeld of bediscussieerd. We weten allemaal dat gezond voedsel een positieve werking heeft op onze gezondheid. Maar er spelen steeds meer vragen, onder meer welke relaties zijn er tussen voedselvoorziening, voedselconsumptie en gezond leven. In onze westerse samenleving is voedsel overal verkrijgbaar. De voedselschaarste en seizoensgebondenheid van voedsel vroeger, hebben plaatsgemaakt voor jaarronde beschikbaarheid van voedsel. De voedselvoorzieningsstructuur verandert. Hierdoor komen de voedselproductiesystemen onder druk te staan. Het lectoraat Voedsel en Gezond Leven richt zich op vragen als: Waarom eten we wat we eten? Hoe relateren consumptiepatronen aan voedselvoorzieningsystemen en -structuren? Hoe zijn deze patronen verankerd in het dagelijks leven? Hoe kunnen we voor alle groepen binnen stedelijke gebieden duurzame voedselconsumptie bevorderen ten behoeve van een gezond leven. Binnen dit lectoraat voeren drie promovendi onderzoek uit, namelijk: J.E. Jansma 'An urban planning experiment for agriculture at meso level: the case of Oosterwold, Almere (NL)', A. Brons: 'Inclusive strategies to Feeding the City' en K. van der Gaast: 'New business models in urban food transition'. Daarnaast lopen er een aantal studies naar verduurzaming van de voedselketen: hoe kunnen voedselketens worden verkort en hoe kan de afzet van lokaal en/of regionaal voedsel in de stad worden vergroot.

In het kader van de Flevo Campus worden in 2019 diverse verkenningen uitgevoerd naar nieuwe lectoraten die het onderzoeksportfolio van TPO Almere moeten versterken. Deze moeten passen binnen het onderzoeksprogramma Feeding the city van de Flevo Campus.

Gedacht wordt hierbij aan de lectoraten:

- Zero Food Waste, in samenhang met project Food Cycle Centre
- Stad & Kringloopvoedselsystemen
- Stedelijke Voedsel strategieën
- Waarden van voedselkwaliteit
- Ondernemerschap en Ambacht in de Voedselketen

De wens om ook in relatie tot de grootste opleiding van Aeres Hogeschool Almere – Toegepaste Biologie – een lectoraat te realiseren wordt vanaf 2019 verder onderzocht. Kansen zijn er met name in het kader van het nieuwe Nationaal Park Nieuw Land. De lector Groene en Vitale Stad was in 2017 reeds betrokken bij de onderzoeksagenda van dit nieuwe nationale park. De Nationale Wetenschapsagenda of de NWO/SIA call Living Labs in de Dutch Delta bieden eventueel ook zeker kansen voor een ecologisch georiënteerd onderzoeksproject en lectoraat.

Het terrein van de Floriade zal na 2022 worden doorontwikkeld naar een nieuwe Almeerse wijk, Almere-Floriade. Dit moet een groene wijk worden die optimaal bijdraagt aan de gezondheid van de bewoners van de wijk. In 2019-2021 investeren we tijd om initiatieven gefinancierd te krijgen die een bijdrage leveren aan de hiervoor benodigde kennis.

Lopende overige programma's, naast die van de Flevo Campus, waarbinnen TPO Almere het grootste deel van haar projecten uitvoert worden óf in december 2018 beëindigd (CoE FOOD) óf er is over de continuïteit nog geen zekerheid (DuurzaamDoor). Zoals hiervoor voor bijvoorbeeld NWO en SIA is aangegeven, worden mogelijkheden voor nieuwe financieringsbronnen onderzocht en deze worden vanaf 2019 geïntensiveerd. Het uitgangspunt is de projectenportfolio wat omzet betreft 20 % te laten zijn van de totale omzet van de locatie.

5. Onze partners

Intern

Het bestaansrecht van een onderzoeksteam binnen een hogeschool ligt in de verbondenheid met het onderwijs. Op de gevel van de hogeschool in Almere staat 'Food, Nature & Urban Green', onze opleidingen en het onderzoek hebben dezelfde focus. Vanaf het eerste tot en met de afstudeerwerkstukken in het vierde jaar bieden we mogelijkheden voor participatie van studenten in onze onderzoeksprojecten. Zij zijn onze primaire interne doelgroep, TPO Almere stelt hen in staat aan hun onderzoekscompetenties en eventueel andere vaardigheden, zoals organiserend vermogen of communicatieve vaardigheden te werken en bij te dragen aan de ontwikkeling van nieuwe kennis. En, zoals eerder bij de valorisatie werd genoemd, verbondenheid met onderwijs betreft natuurlijk ook het toepassen van de kennis in de curricula.

Het team van lectoren en onderzoekers is ook inspirerend voor de onderwijsteams; docenten krijgen zo de kans om – naast het uitvoeren van onderwijs – te participeren in onderzoeksprojecten, wat bijdraagt aan hun verbreding, professionalisering en externe oriëntatie.

Extern

Onze externe partners zijn vooral de overheden, instellingen en bedrijven in de regio. Niet alleen in de regio Almere/Flevoland, maar ook in de Metropoolregio Amsterdam (MRA). In de directe omgeving zijn de gemeente Almere en de provincie Flevoland de belangrijkste partners. Met hen werkt Aeres Hogeschool Almere ook samen in de Flevo Campus. Een groot deel van de programmaperiode van dit onderzoeksprogramma zal in het teken staan van de Floriade 2022 waar ook het initiatief van de Flevo Campus uit is voortgekomen. Daarin is ook het Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS) partner.

Aeres Hogeschool Almere is daarnaast partner in de Amsterdam Green Campus (AGC). Hierin participeren diverse mbo en hbo scholen en de Universiteit van Amsterdam. 'Green Genetics', 'Green Environment' en 'Green Food' zijn thema's van de AGC waarin voor TPO Almere mogelijkheden liggen en al initiatieven lopen.

Voor de academische verankering van het onderzoeksprogramma Growing Green Cities is dit belegd bij Wageningen Universiteit. Drie lopende promotiestudies binnen dit programma – zie het lectoraat Voedsel en Gezond Leven – zullen de komende jaren worden afgerond aan deze universiteit. Nieuwe initiatieven, bijvoorbeeld in het kader van de NWA, zullen – al dan niet in de vorm van promotiestudies – in de toekomst eveneens met deze en/of andere universiteiten (Amsterdam, Delft) worden gerealiseerd. Hierdoor ontstaat een stevige verbinding tussen het praktijkgerichte onderzoek van TPO Almere in deze regio en het wetenschappelijke onderzoek aan de universiteiten.

De samenwerking met de verschillende partners kent meerdere vormen:

- Deelnemen aan (deels) gesubsidieerde (EU, nationaal, provinciaal) projecten (publiek-private samenwerking) in het kader van expertise ontwikkeling van toekomstige professionals.
- Participeren in een Centre of Expertise (CoE). Vanaf 2014 heeft de rijksoverheid op hbo-niveau CoE's ingericht om de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren en om de kwaliteit van het hbo-onderwijs te verbeteren. Aeres Hogeschool Almere neemt deel aan het CoE Food en het Kenniscentrum Natuur & Leefomgeving.

De lectoren zijn nauw betrokken bij de discussie over de herstructurering van de CoE's NA 2018, o.a. op basis van de onderzoeksagenda van de groene hbo-instellingen.

- Koppeling met een student voor een stage/afstudeeropdracht op locatie van het bedrijf.
- Koppeling met een studentgroep in het kader van een bedrijfsopdracht. De bedrijfsopdracht wordt dan geïntegreerd in een onderwijseenheid (module of afstudeervak).
- Commerciële trajecten.

Hierbij is het uitgangspunt dat het onderwerp inhoudelijk past bij het onderzoeksprogramma van TPO Almere en de activiteit past bij het betreffende onderwijselement.

Internationaal

Structurele internationale contacten of samenwerkingsinitiatieven zijn er nog niet. In de afgelopen jaren zijn er door de lector Groene en Vitale stad verkenningsbezoeken gebracht aan de Universiteit van Helsinki, UWE Bristol en Ryerson Universiteit Toronto, maar dit heeft niet tot vervolgcities voor dit lectoraat geleid, wel voor het lectoraat Voedsel en Gezond Leven (UWE Bristol). Voor de onderzoeksvragen die de relatie tussen de groenstedelijke omgeving en de gezondheid van de mens betreffen, zijn de volgende onderzoeksgroepen de moeite waard

- Institute of Global Health, Barcelona, Mark Nieuwenhuijsen (Spanje)
- European Centre for Environment and Health, Exeter, Rebecca Lovell en Michael Depledge (UK)
- Institute of Health & Wellbeing, University of Glasgow Richard Mitchell (UK)

- University of Uppsala, Terry Hartig, (Zweden)
- University of Tampere, Kalevi Korpela, (Finland)
- Helmholtz Zentrum München, Iana Markevych (Duitsland)
- Humboldt Universität, Dagmar Haase/Nadja Kabisch, Berlin (Duitsland)
- PowerLab, University of Wollongong, Wollongong, Thomas Astell-Burt (Australië)
- University of Melbourne, Billie Giles-Corti, (Australië)
- University of Illinois, Ming Kuo en William Sullivan (VS)
- University of British Columbia, Vancouver, Matilda van den Bosch (Canada)

In deze onderzoeksperiode 2019-2022 zal jaarlijks één groep worden bezocht, een lezing en/of workshop worden gegeven, zal expertise worden uitgewisseld en van gedachten worden gewisseld over mogelijke samenwerkingsinitiatieven. Dit moet uiterlijk 2022 leiden tot gezamenlijke onderzoeksprojecten met twee internationale collega's.

6. Onze stip op de horizon

Aeres Hogeschool Almere is een jonge faculteit, TPO Almere is een nog maar onlangs verzelfstandigd onderzoeksteam. Desalniettemin zijn we een team waar we trots zijn en waar veel is gebeurd de afgelopen tijd. De komende jaren staat in het teken van de verdere uitbouw van de onderzoekscapaciteit. In 2022 staat er een stevige onderzoeksgroep met vier lectoraten, met een pallet aan onderzoekers, postdocs en promovendi. We participeren in meerdere onderzoeksprogramma's in het kader van NWO, NWA, Flevocampus of SIA en zijn ook trekker van enkele onderzoeksprogramma's. Vanaf 2019 oriënteren we ons op de vraag of het onderzoek van Aeres Hogeschool Almere beter in de constructie van een onderzoeksschool of onderzoeksinstituut zou moeten worden gecontinueerd.

Belangrijke uitdaging voor de toekomst, in welke constructie ook, is om er in te slagen middelen te mobiliseren om de pr van de onderzoeksresultaten te verbeteren. De website van TPO Almere is nu erg summier en weinig aantrekkelijk, in 2022 hebben we een goede, up-to-date website, zowel in het Nederlands als in het Engels die goed verbonden is met andere sociale media. We doen veel, we doen ook veel goede dingen, maar we 'verkopen' wat we doen nog veel te slecht. Dat moet in 2022 echt substantieel verbeterd zijn.

Tijdens de looptijd van dit onderzoeksprogramma zal TPO Almere voor het eerst als zelfstandig onderzoeksteam worden geaccrediteerd. Uiteraard is daarbij het doel wederom het predicaat GOED in de wacht te slepen.

Referenties

- www.vereniginghogescholen.nl/themas/lectoren
- www.rijksverheid.nl/documenten/rapporten/2014/11/25/wetenschapsvisie-2025-keuzes-voor-de-toekomst
- Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)
- Lalonde M. A new perspective on the health of Canadians. A working document. Ottawa: Government of Canada, 1974

